

СТРАТЕШКА КУЛТУРА КАО ДЕТЕРМИНАНТА НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У ФУНКЦИЈИ ПОДРШКЕ КОНЦЕПТУ ВОЈНЕ НЕУТРАЛНОСТИ – РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА –

Овај тематски број „Војног дела” посвећен је презентацији истраживачких напора у реализацији пројекта Института за стратегијска истраживања под називом: „Стратешка култура као детерминанта националне безбедности у функцији подршке концепту војне неутралности”.

Студије стратешке културе су у развијеним друштвима давно стекле статус научне дисциплине, док се у Србији она изучава спорадично, и не у мери која би била сразмерна њеном значају. Идеја о реализацији пројекта сазрела је постепено, током дебата са колегама из Института и шире научне заједнице. У томе су инспиративне сугестије и предлоге дали Урош Живковић, Станислав Стојановић и Милан Игрутиновић. Као што то углавном бива, уследио је мукотрпан, али изазован процес израде пројектног задатка, који у сваком научном пројекту представља епистемиолошко-методолошку основу сваколике научне спознаје.

Захтевност самог „омеђавања”, а затим и дефинисања садржаја појма стратешке културе представља својеврстан изазов, а да се не помиње тежина и одговорност за покушај стицања научно заснованих сазнања о стратешкој култури савременог српског друштва. Да би се на неки начин омеђила, иначе „тешко ухватљива” проблематика стратешке културе, потребно је да се дефинишу њени кључни чиниоци. Критеријуми за њихово одређивање засновани су на основним стубовима једног народа. Реч је о суштинским одредницама које су утицале на формирање и карактер народа сагледавани у историјским контексту. С обзиром на то да ниједна нација није искључена од спољних утицаја и, у мањем или већем обиму, нужно ступа у интерактивне односе са другим субјектима, неопходно је сагледати и међународни оквир и контекст у којем се конституисала стратешка култура нације.

Завршетак нацрта пројектног задатка пратио је процес његове суштинске верификације, путем консултација са еминентним колегама: Неђом Даниловићем, Миломиром Степићем и Небојшом Вуковићем, при чему посебну захвалност дугујем професору Степићу који је први подржао саму идеју, а касније и реализацију пројекта.

На сложеност предмета истраживања указује и сама синтагма стратешка култура која недвосмислено упућује на нужност мултидисциплинарног приступа за њено изучавање. Зато су коришћена научна сазнања колега из области политичких наука и права, односно међународних односа, конкретније стратегијске мисли и геополитике и геоекономије, затим међународног јавног права, уставног и управног права, али и безбедносних и историјских наука, посебно војне и дипломатске историје, као и социолошких и психолошких наука.

Структура радова у овом посебном броју „Војног дела” дефинисана је пројектним задатком према следећим целинама:

- концепт стратешке културе,
- традиција као чинилац стратешке културе,
- геополитика и геоекономија као чиниоци стратешке културе и
- стратешка култура и неутралност.

Јасно је, од самог почетка израде пројекта, да он неће моћи да пружи одговоре на сва проблемска питања, недоумице и недоречености, али сасвим извесно представља почетак систематског научног промишљања стратешке културе код нас. Реч је о заиста грандиозном и сасвим извесно тешко у потпуности остваривом крајњем циљу да се идентификују квалитет и вредносни систем српске стратешке културе, њени капацитети да дугорочно вредносно подржи реализацију кључних доктрина које предвиђају стратегијска документа, укаже на области и правце деловања интелектуалне и политичке елите на системској афирмацији кључних вредности нашег културолошког наслеђа ради ефикаснијег супротстављања савременим изазовима, ризицима и претњама безбедности које све чешће мора да препозна и да им се супротстави читаво друштво.

Научни радови у овом тематском броју представљају реализацију прве фазе пројекта, за који се надам ће бити добар основ за будућа истраживања и можда формирање студија стратешке културе у Србији. Томе у прилог говори и сасвим нова дефиниција стратешке културе која је плод српске научне мисли и искуства, а може се наћи међу овим корицама.

Пуковник
др сц. *Вељко Благојевић*